

PLUR

#3

peace love unity respect

newsletter published by

Spica

Prije svega ispričavam se što ste toliko dugo čekali na ovaj broj PLURa (a napeto ste čekali, jel'da?). Nažalost, unatoč velikoj ljubavi među party sceni i samom poslu pisanja o njoj, neki od nas, uključujući urednika besramno su izdali svoje ideale i zapostavili svoje društvene obveze, zarad nečeg tako značajnog i prizemnog kao što je fakultetska diploma. No, nakon polovičnih uspjeha na jesenskim ispitnim rokovima, spremni smo se završiti za svoja lutanja i noći provedene nad knjigom umjesto na partijama.

Pažljiviji čitatelji primjetit će osjetno svjetliji design ovog broja, za razliku od prethodnih. To nipošto ne znači da je urednik sasjekao svoje darkerske korijene, već se samo privremeno pritajio, ali se i dalje pred jutro, na oduševljenje susjedstva smiruje uz Sisters of Mercy, Joy Division i Front 242.

Rado bi željeli čuti vaše komentare na PLUR. Mi koji PLUR stvaramo svjesni smo da nismo najpametniji i da nismo nužno oko svega u pravu te ne pokušavam sada progurati ili nametnuti neku našu ideologiju ili način mišljenja. Članci koji u PLURu izlaze predstavljaju samo jedno od viđenja party scene koje je više od običnog odlaska van subotom navečer.

Ono što međutim nikako ne želimo jest pretvarati se da smo neka elita. Narančasta akreditacija koju Špicini volonteri nose na partijama nije nešto što bi ih sada uzdizalo ili činilo važnijima, jer, upravo je jedna od najvećih vrijednosti partyja njihova otvorenost – prema novim ljudima, novim idejama, novim vrstama muzike, koja neprestano evoluiru, te u takvom ozračju, ne može biti mjesta za hijerarhiju. Prirodno je onda da Špica te PLUR kao njezin newsletter također budu otvoreni. Kada pokušavate pisati o nečemu tako živom kao što je party scena u svim svojim inkarnacijama, jasno je da to ne možete raditi za radnim stolom s computerom, udobno zavaleći u fotelju u toploj sobi, pametujući o nekim "idejama". Jedini način je da se bude dio scene same, jednak i ravnopravan sa svim njezinim članovima.

Stoga, svi koji mislite da nešto u PLURu ne valja, ne stojte ili se s tim ne slažete, a isto tako svi koji mislite da možete doprinjeti svojim radovima, fotografijama, javite se.

Osim toga, Špica je stalno otvorena za prijem novih članova i volontera, ljudi koji su voljni pomoći bilo svojim idejama ili konkretnim poslovima. Mail adrese koje redovito objavljujemo u impressumu služe nečemu – makar samo tomu da kažete da ste dobili PLUR, pročitali ga i da vam je bezveze/ok/super.

Editorial

ZAHVALA

Kad smo pokrenuli ovaj projekt prije osam mjeseci mislili smo da će biti čupavo. Nismo imali nikakve ideje kako će Špica biti primljena, hoće li nas uopće pustiti da radimo po party-ima, hoćemo li imati dovoljno ljudi, pa čak niti kako će točno izgledati sve to što ćemo raditi. To što neke stvari dobro funkcioniraju na zapadu ne znači puno u našoj zemlji. Ukratko - strepili smo.

Zatim smo se dva mjeseca organizirali, pisali tekstove, flyere i web, pripremali se za rad na partijama i – početkom travnja krenuli. U idućih nekoliko mjeseci smo se upoznavali – vi Špicu, a mi sve čari rada na party-ima. Flyeri su izlazili i uglavnom nisu završavali na podu - ako sve ide po planu do ovoga časa trebalo je izaći šest flyera. Web stranice su se manje-više razvijale, a uskoro će biti obnovljene i nadograđene. U lipnju je pokrenut ovaj newsletter – PLUR - koji kroči kroz treći broj. Znalo je biti gadno, pogotovo rad "na terenu" - cunjati naokolo tražeći upravo onu ekipu kojoj je najgore, dijeliti kapi vode u oceanu dehidracije i iznositi polužive ljude na zrak doista može ubiti svaku volju za partyem. Čjela je ova priča mogla biti i promašena – ali nije.

Nekima smo pomogli. Još važnije, mnoge smo informirali. Od početka ste nam hrpimice davali podršku – verbalno, SMSovima i mailom, a našlo se i pitanja na koja se trudimo što stručnije odgovoriti, te poziva u pomoć gdje pokušavamo priskočiti što bolje možemo (ne zaboravite - Špica nije medicinska ekipa). Novi su se ljudi priključivali i omogućili nam da se češće i u malo većem broju pojavljujemo na partijama širom Hrvatske, a i ljudi koji "vode" scenu rado su prihvatili naše aktivnosti.

Odaziv koji stiže ove jeseni znači da Špica ne radi uzalud. Špica postoji da bi scena bila kvalitetnija i svi se mi bolje bavili uz što manje mučnih, tužnih ili nemilih prizora na party-ima, a do toga može doći jedino ako postoji dovoljno informiranih ljudi kojima scena znači dovoljno puno. Informirajte se, razmišljajte o tome što radite, iskoristite informacije (bilo na svojim bližnjima ili sebi) i – dobro se zabavite.

Hvala što ste prihvatili Špicu, hvala što pazite na sebe i hvala što vam je stalo do scene.

Impressum

PLUR je mjesečni newsletter udruge za zdraviju subkulturnu scenu Špica.

PLUR znači Peace Love Unity Respect.

Pitanja? Komentari? spica@spica-info.hr

Urednik: strangelove (seadd@yahoo.com)

U ovom broju sudjelovali: TT (croninja@hotmail.com), sanja (sanja@pegla.com), raven (raven@marvin.cc.fer.hr), Ben (benjamin.perasovic@pilar.hr)

Slike su radili Sergio (sergio@pegla.com), Bays - najbolji party fotograf u Hrvata (bays@pegla.com), myrta i strangelove.

Izdavanje financijski podupire Institut Otvoreno društvo Hrvatska.

Špica
Udruga za zdraviju subkulturnu scenu
tel. 091 47-77422 (091-RE-ŠPICA)

Broj HR-SP-003/A-666(1)
P O S T

Članstvu li vas obaveštavaju informacije o događajima, o tome kako
uređovati kriznu situaciju te što učiniti u slučaju iste, uradnici
hava reductiona, ili uvid u delatnost Špice, za vas smo organizirali
dvo-dnevni kratki tečaj Špice. Bilo da se želite bolje informirati,
dobiti odgovore na neka pitanja ili uradnici snaga Špice,
volajte se i naučite nešto u društvu uradnika stručnjaka i ekipe
iz Špice.

Tečaj je besplatan i otvoren, a održati će se 3. i 4. u u 19 sati na
Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Ivana Lucića 1 (okupljanje ispred
glavnog ulaza)

vasa Špica

"Punoća života i jest kratka, jer radi se o tome: ispitati vino jednom gutljajem i osjetiti svu slast alkohola - ili na mahove, kao dobrodušni starčić i solidni želuci. A živjeti znači razumjeti svoje doba i živio ja sto godina kao fratar, bio sam svejedno mrtav od poroda."

Janko Polić Kamov, 1906.

We live in a fairy-tale:

Twisted psychedelic freedomfighters

Zovu nas otkaćenjacija, brijačima, partijanerima; neki čak idu toliko daleko da nas smatraju "onim drugima", nazivaju nas zapravo ružnim ili besmislenim imenima, samo zato jer nas ne mogu razumijeti - jer ne žele, jer nemaju potrebu stopiti se sa svojim vremenom i uzeti maha, oduzeti djelić svijeta i dati ga sami sebi; dati sebe drugima i uživati u cjelovitosti jedne uzdrmane generacije koja jedva može razumijeti samu sebe... Ali trudimo se, dajemo si oduška, želimo vidjeti sve strane života u ovo ludo vrijeme u kojem smo se sasvim slučajno sretni zatekli... I želimo dobiti sve što možemo od svijeta koji pruža kaos i neprestalnu turbulenciju, želimo uživati u tom kaosu, želimo osjetiti kaos u sebi i shvatiti ga. Ta činjenica čini nas drugačijima od "onih ostalih", jer mi želimo, a ne utapljamo se u svakodnevnici ne želeći ništa... Možda bismo tako bili sretniji... sigurno bismo tako bili zadovoljniji, ali gdje bi onda bili oni trenuci bezglave sreće koju tu i tamo uspijemo obuhvatiti golim rukama i grčevito je zadržati na nekoliko sati... "Blago siromašnima duhom, jer njihovo je kraljevstvo nebesko" rekao je jednom jedan pametan čovjek, ali mi kažemo "Ne, hvala, mi volimo KAOS i sretniji smo bivajući povremeno rastrzani mislima, bivajući zabrinuti, bivajući ponekad naizgled ljudi i neurotični...". Jer živimo u svojem dobu, jer osjećamo pulsiranje svijeta kao što osjećamo pulsiranje vlastite utrobe dok se saživljujemo s erupcijom svijeta. I sretni smo što to možemo doživjeti. Što smo dovoljno otvoreni za prihvaćanje raspadanja i ponovnog sastavljanja uvrnutog života kojeg volimo i cijenimo. Želimo pulsirati sa svijetom; ima li u tome što loše?! I pokazujemo to; svojim načinom života, svojim frizurom, svojim odnosom prema drugim ljudima... glazbom koju slušamo i koja je mnogima od nas pokazala neke nove strane doživljavanja fenomena zvanog "uživanje u glazbi". I za mnoge će od onih koji nas još uvijek smatraju otkaćenjacija i koji misle da se nikada neće na taj način zabavljati, kad-tad doći vrijeme kad će i sami "puknuti" jer će ih tempo života natjerati da u svemu uživaju jače, snažnije, intenzivnije, kad će ih življenje u kaosu natjerati da se zabavljaju u kaosu... I mi ćemo ih prigrliti i nikada im nećemo spomenuti kako su pljuvali po nama, kako su tvrdili da nikada neće priznavati naš način života i zabave; mi ćemo vrisnuti "Dobrodošli" i bit ćemo sretni što nas ima više. Jer mi smo sretni ljudi koji žive i pulsiraju sa svojim svijetom u svojem vremenu.

Koliko je to istinito, koliko smo mi samo filozofi koji svoju filozofiju iskazuju ispuhavanjem, iskakanjem, fizičkim iscrpljivanjem u cilju pražnjenja viška informacija, to će znati ocijeniti neka sljedeća generacija. Nama treba naš mali osobni Recycle Bin, u koji ćemo pobacati sve frke i sve nelogičnosti našeg svijeta. I takav Recycle Bin pronalazimo svakog vikenda u nekom (na žalost) zadimljenom, (relativno) mračnom (zimi) klubu (jer ipak bismo mi radije živjeli na Baliju i partijali uz more...ali to su samo sanje, a mi - na žalost - znamo razlučiti stvarnost od sanjarija... "blago siromašnima

duhom", jer oni to niti ne žele, a kamo li trebaju razlučivati sne od jave....). Nećemo se baviti našom stiliom života, nećemo se baviti našim odnosom prema poslu, nećemo se koprcati u nebuloznom analizama slobodnog vremena, kojeg na žalost imamo tako malo da ga ne stignemo niti primijetiti kako treba... Sada i ovdje bavit ćemo se fenomenom glazbe koja nam ispunjava duh u tim trenucima kad naš kaos i kaos svijeta postaju jedno. Bavimo se glazbom onako kako najbolje znamo, kako jedino znamo - doživljavamo je trenutačno, iskreno i istinito, doživljavamo je impulsivno svakim djelićem svojeg mozga i svojeg tijela. I zato "oni drugi", oni obični (jer mogli bi se i mi razbacivati raznim pridjevima koje možemo povezati s ljudima koji ne doživljavaju svijet kao mi) ne razumiju razliku... Ne razumiju da mi želimo sudjelovati, da želimo što jače ispušati sebe kroz glazbu, kao što želimo što jače ispušati sebe u svakom trenutku našeg života - još dok smo u najjačem periodu života, dok se nismo pustili riječi da nas nosi... "Oni" doživljavaju sve, pa i glazbu, slušanjem, osjećanjem, raspoloženjem; ponekad je ili možda uvijek povezuju s trenutkom, ponekad s nekim lažnim sobom, koje je nekada davno postojalo; ponekad čak i istinski, ali - let's face it - nije to. A pitanje koje si "mi" postavljamo jest: može li nas ponijeti? Možemo li poletjeti i zaboraviti sebe kao fizičku jedinku? Može li nas natjerati da postanemo jedno sa svojom sviješću? Hoćemo li se nakon doživljavanja iste osjećati punije, praznije, zadovoljnije?

Sad mislite - ma tko si postavljiva sva ta pitanja? Kada? Stignete li si postaviti sva ta pitanja dok zatvorenih očiju u svojoj glavi vidite same crvene krugove koje se stapaju s vašim uzdignutim kukama? Možda ih ne postavljate... možda jednostavno osjećate odgovor! Više ne postavljamo pitanja, jer nam ne trebaju! Samo znamo - to je trenutak kad se stapamo s istinskim sobom, kad se osjećamo dijelom zahuktaie gomile... I želimo jače, brže, želimo se istopiti u bestjelesni puls i spojiti se s nekim svojim drugim "ja" koje postoji u nekoj drugoj dimenziji... Možda ćemo plesati dok nas noge ne izdaju, možda ćemo umorni sjediti i pijuckati svoje piće, ali će svaki djelić naših živaca osjećati trnce koje nam donose oni mali sitni

zvuci koji nas diraju baš tamo gdje treba... Ali sasvim je sigurno da nećemo, odgovorno tvrdim (iako dozvoljavam da me netko dobrim argumentima razuvjeri), nećemo zaljubljeno tupim pogledom u prazno proživljavati neku davnu ljubav - koja još vjerojatno živi samo u toj "pjesmi" i možda nije niti bila nikada stvarna. Za početak, teško da ćemo dobiti "pjesmu", konkretnu i u neizmjenjnom izdanju, koju ćemo moći poistovjetiti s nekim davnim doživljajem; ali čak i da je dobijemo - pitanje je: hoćemo li je isplesati ili isplakati?! Hoćemo li skakati dok nam ne postane neizdrživo toplo, hoćemo li to dragocjeno vrijeme potrebno za filtriranje svakodnevnih smeća koje smo pokupili usput utrošiti na pražnjenje, ili ćemo njurgati tužnjakova za nečim što je davno prošlo ili se nije nikada niti dogodilo? Opet ćemo se vratiti na neke naše davne zabave, dok smo bili dio "onih drugih" i odgovoriti sami sebi - koliko puta ste vidjeli tupilo u okicama i pokuju u vlažnu kapljicu dok je negdje netko na gitari svirao (da svira! Joj!) "Krivo je more", šmrca, o da, svi smo mi imali nekoga negdje davno na nekom moru... Glupost, zar ne? Šmrcao na pjesmicu jer nas podsjeća na nešto što bi bilo i vrijeme da zaboravimo. A treba nam oduška, ne sjećanja. Sjećati se možemo i bez toga; plesati ne možemo; skakati, divljati, ispoljavati svoju sreću ili svoju energiju (iz bilo kojeg izvora) - da, možemo... Je li to možda bezosjećajnije? Jesmo li razbili iluzije djevojčica s velikim vlačnim okicama? Jesmo, jer tako treba biti! Trebamo nešto da nam razbije iluzije, treba nam njegovati strast, ne pasivnost... Koliko se god agresivnima i preteranim činili "obično" ljudi, zapamtimo jednu činjenicu: svi oni posebni ljudi koji su živjeli u skladu sa svojim vremenom, sažimajući iskustva jakih, svi oni koji su pokušavali sljediti titranja vremena u kojem su živjeli; svi oni koji su pljuvali po dosadnoj putanji života i ljudske prirode stada; sve su njih nazivali i prozivali ekstremistima, sve su njih psovali, svi su oni bili odbačeni od "običnog svijeta", a sve njih mi danas volimo i cijenimo kao vizionare, kao prethodnike, kao uzore... Hoće li neka sljedeća generacija voljeti i cijeniti ovo što mi radimo? Hoće... ako procijeni da smo bili dovoljno jaki u izražavanju svojeg stava prema svijetu...

"Jer leptir ne pobudi nikada toliko smijeha, koliko jedan jedini skok buhe; niti zada toliku bol, koliko jedna stjenica; niti poremeti probavni organ koliko zgaženi zohar. I naturalizam pogazi idealizam ko koiutis stihovanu ljubav."

Janko Polić Kamov, 1906.

(sanja)

Od svojeg nastanka, trance glazba zauzimala je posebno mjesto unutar rave kulture. U ovom serijalu Ben opisuje trance i ideje koje stoje iza cijelog jednog plemena.

Priča o

1. dio: O transu i tranceu

Trans kao predvorje seljenja duše puno je stariji fenomen od naših današnjih oblika cjelonoćnih rituala, stariji od samog pojma transa koji se javlja u 14. Stoljeću. Naravno, stanja transa predstavljaju šire područje od glazbenih pravaca, a ne bih se začudio da postoje ljudi koji uopće ne dovode u vezu klasični pojam transa (stanje otežanih pokreta, nemogućnosti "normalnog" funkcioniranja, pospanost/budnost kao u stanju duboke hipnoze) sa glazbom koju već desetak godina zovu "trance".

Trance kao tip glazbe također može opisivati mnoge druge pravce prije pojave acid-housea, ali od kraja osamdesetih i početka devedesetih, otvara se priča koja će omogućiti raznoliko polje suvremene (plesne) glazbe, u kojem postoje bar tri konstitutivna faktora scene: techno, house i trance, sa brojnim podvrstama i svojim "minimal", "progressive", ili međusobnim "crossover" varijantama. Kada se termin trance počeo više upotrebljavati, odmah je postalo jasno kako označava raznovrsnu glazbu, pa su ljudi u želji za odvajanjem barem glavnih aspekata neke glazbe počeli ubrzo govoriti o "hard-trance" muzici kao posebnoj i ne samo imenom odvojenoj od drugih, površnijih, i puno pitkijih glazbenih oblika. Sredinom devedesetih sve aktualniji postaje termin "goa-trance", i nakon eksplozije 1995. i 1996., razvija se u nekoliko pravaca, miješajući stilove i tražeći inspiraciju u raznim strukturama, od breakbeata (niti godinu dana nakon što je časopis Id u tekstu o Goa zvuku ustvrdio kako su jungle i trance nepomirljivi tabori, nastao je "break-trance"), preko heavy-metalala i hard rocka (gomila samplova gitara, gitare na stageu prilikom live nastupa), darkerskog trancea (kojeg neki zovu i "tunnel trance") do housea ili klasičnog techno zvuka koji je prošle godine bio "in" na trance sceni glazbenih stvaralaca i DJa. Veći dio scene se kroz sve ove godine tritostrojke (Roland TB-303) nije nikad odrekao.

Međutim, usprkos promjenama u glazbenoj strukturi, od početka same acid i techno glazbe, prisutna je jedna tendencija koja sa obilježjem "goa" dobiva svoj zamah, i

tranceu

bez obzira na promjene zvuka širi se i ne nestaje; to je tendencija koja obilježava cjelokupnu "rave" scenu na samom početku, a poslije se veže uz brojne oblike trancea, i ta tendencija predstavlja nastavak psihodelične revolucije s kraja šezdesetih godina. Kao što je cijela scena acid-housea izvadila "smile" iz prašine tih istih šezdesetih, tako je dobar dio trance scene posegnuo za jako stariim simbolima koji su šezdesetih bili aktualizirani, a tiču se drevnih mudrosti, božanstava, mitova, pristupa

životu, od indijskih, afričkih, latinoameričkih, do keltskih ili australskih (aboriđinskih), a to je sve bilo praćeno suvremenim intervencijama, poput velikih batika radjenih kao piktogram čovjeka u lotos položaju, naravno sa bojama koje tek pod "svjetlom budućnosti" ("uv" lampe) pokazuju svoju raskoš. Uz strobo i projekcije na platnu ili krošnjama drveća, uz DJa i psychedelic techno glazbu, često se pojavljuju i Yin-Yang simboli, mandale, Shiva, Om, i tisuće individualnih kreacija koje se inspiriraju navedenim, ili likovima vilenjaka, gljiva, svemiraca...nastaje jedna scena koja je prepoznatljiva, i koja sugerira širu alternativnu (kontrakulturnu) scenu, koja se prostire i izvan granica partija i jednog tipa glazbe.

Ipak, glazba ostaje presudna, posebno za doživljaj rituala kojem je cilj izazivanje transa (dakle, za party) jer trance se tako zove upravo zbog stanja transa, iako to mnogi zaboravljaju. Zbog toga i neke specifičnosti scene – barem kad govorimo o ključnim akterima ili onima kojima glazba i vrijednosti nisu samo za vikend ili za opuštanje, pa prerastaju u način života. Trance scena insistira na partijima na otvorenom, kad god to vremenske

prilike dozvoljavaju. Trance festivali traju po tri dana i često podsjećaju na autentičnu hippyjevsku priču o indijancima i prirodi u ovoj antiekološkoj civilizaciji.

O preferencijama droge je teško i nezahvalno suditi, no mnogobrojne grupe i razdoblja razvoja trance scene u svijetu omogućuju sljedeći zaključak: trance scena najviše voli psihodelike, i jedino će ponekad (nikako ne uvijek) ecstasy moći proći prag prihvatljivosti u porodici u

kojoj glavnu riječ vode cannabis, gljive psilocibe i acid (LSD).

Termin Goa u priču je ušao zbog poznate plaže i oblasti u Indiji, koja je privlačila hipije i druge nomade prije četrdesetak godina, a neki od tih su se tamo i naselili. Obilježavanje punog mjeseca partijem ne počinje s trance glazbom, nego je puno, puno starije, a na Goi su se od šezdesetih održavali rockerski cjelonoćni rituali koji su s vremenom prerasli u današnji "full moon celebration". Sa razvojem glazbe promijenio se karakter partija na tom mjestu okupljanja međunarodne travellers zajednice, i nekoliko godina trajala je proslava pretvaranja hippy plemena u techno pleme, čak je i zvuk bio nazvan "goa-trance", ubacujući mantraste melodije etničkog naslijeđa u techno strukturu, omogućujući trans i shivin ples tisućama mladih u kulturi digitalnog samplera. Danas, na Goi, komercijalizacija i korumpiranost policije veoma otežavaju uvjete za autentičan doživljaj.

Nastavak u sljedećem broju: o tranceu kod nas... (ben)

Povijest

Dr. Albert Hoffman tridesetih godina 20. stoljeća bio je zaposlen u farmaceutskom laboratoriju švicarske tvrtke Sandoz u Baselu, a posebno ga je interesirao rad na kemiji životinja i biljaka. Od 1935. godine, Hoffman radi na istraživanju alkaloida ergota — gljivicama koje kao paraziti žive na biljkama riže i nekih drugih žitarica. Kroz povijest, ergot je ponekad korišten kao lijek za olakšavanje poroda, ali je često izazivao pretjerane kontrakcije, zbog vrlo nepouzdanog doziranja. Sredinom 19. stoljeća započeli su pokušaji da se izolira aktivna supstanca ergota, čime bi se omogućilo precizno doziranje. 1907.

postignuti su prvi uspjesi u izolaciji alkaloida ergota, a ranih 1930-ih, izolirana je njihova zajednička jezgra, koja je dobila ime liserginska kiselina. Osim pozitivnih učinaka u kontrakciji mišića maternice, ustanovilo se da alkaloidi ergota djeluju na krvžilni i dišni sustav. Hoffmanova istraživanja išla su u tom pravcu, te je pokušavao derivatima liserginske kiseline dobiti željene učinke na pokusnim životinjama. 1938. godine naročita je pažnja bila usmjerena prema 25. derivatu u nizu eksperimenata, dietilamidu liserginske kiseline, za kojeg je Hoffman očekivao da će imati najizraženija tražena svojstva. Međutim, pozitivni efekti na životinjama izostali su, pa je spoj, označen kao LSD-25 (od njemačkog Lyserg-Säure-Diäthylamid) proglašen neinteresantnim, te narednih pet godina nije proučavan.

Istraživanja alkaloida ergota išla su dalje i postignuti su mnogi proboji, ali svo to vrijeme, dr. Hoffman imao je osjećaj, često karakterističan za znanstvenike, da LSD-25 ima još svojstava do kojih se nije došlo u prvom istraživanju i koja zahtijevaju daljnje analize. 16. travnja 1943. Hoffman ponovo sintetizira LSD. U Hoffmanovom laboratorijskom dnevniku stoji: "Odnjedom sam postao čudno opijen. Vanjski svijet postao je promjenjen, kao u snu. Predmeti su izgledali kao da postaju živi; poprimali su neobične dimenzije; i boje su postale sjajnije. Čak su se percepcija sebe i osjećaj za vrijeme promijenili. Kada su oči bile zatvorene, šarene slike brzo su se

Dr. Albert Hoffman u svom laboratoriju...

vjerojatno kap otopine paia na vrh prsta, pa se tako apsorbirala u krvotok. Ukoliko je LSD zbilja uzrok te opijenosti, onda je u pitanju spoj izuzetno snažnog djelovanja.

Bio je samo jedan izlaz iz nedoumice – eksperiment na samome sebi. Hoffman je sintetizirao najmanju količinu LSD-a koja bi po njemu mogla imati psioaktivne učinke – svega 250 mikrograma. 19. travnja 1943. dr. Albert Hoffman u 16 sati i 20 minuta uzeo je u vodenoj topini ekvivalent od 5 današnjih *tripova*. U 17 sati, uslijed posvemašnje opijenosti i m u č n i n e , Hoffman je zamolio svojeg laboratorijskog asistenta da ga otpri do kuće, a kako zbog ratnih restrikcija nije bilo benzina za a u t o m o b i l e , putovali su biciklom. Jake halucinacije pojavljivale su se tokom vožnje, a Hoffman je često imao osjećaj da stoji na mjestu,

10 godina nakon svojeg nastanka, LSD je razvio do tada nezavidno kult "korisnika". No, što je posebno kod ove droge i koje su opasnosti...

izmjenjivale kao na kaleidoskopu. Nakon par sati, ne neugodna opijenost koju sam iskusio potpuno svjestan nestala je. Što je uzrokovalo takvo stanje?"

Hoffman je to odmah povezo s sintezom LSD-a, te je pretpostavio da mu je izmjenjivale kao na kaleidoskopu. Nakon par sati, ne neugodna opijenost koju sam iskusio potpuno svjestan nestala je. Što je uzrokovalo takvo stanje?" Hoffman je to odmah povezo s sintezom LSD-a, te je pretpostavio da mu je

...i na svojem izumu.

premda su se vozili vrlo brzo. Taj događaj je u hippy pokretu kasnije postao poznat kao "LSD bicycle trip".

Narednih nekoliko sati po dolasku izmjenjivala su se stanja halucinacija, mučnine i paranoje, a kada je liječnik došao i pregledao Hoffmana uvjerenog da mu se smrt bliži, nije utvrdio ništa neobičnog na tijelu osim znatno proširenih zjenica.

Iscrpljen, Hoffman je napokon zaspao i probudio se idućeg jutra, prema vlastitim riječima, potpuno preporođen i pun energije, dok je osjećaj mučnine, očekivan nakon stanja ekstremne opijenosti, na njegovo iznenađenje izostao.

Primjena LSD-a u psihijatriji

Ubrzo su započeli eksperimenti s LSD-om. Znanstvenike je fasciniralo da je doza pri kojoj LSD djeluje svega 25 mikrograma, dok je otprije poznati meskalin (izoliran iz kaktusa *peyotl* krajem 19. stoljeća) djelovao tek pri dozi od 0.2 do 0.5 grama, dakle 5000 do 10000 puta većoj od LSD-a. Zaključak istraživanja bio je da se psioaktivni učinci LSD-a ne mogu objasniti isključivo promjenama kemijskog djelovanja mozga. Smatralo se da LSD utječe na najdublje funkcije ljudske psihe, te omogućava njihovo izražavanje, čime se otvara polje njegove primjene u psihijatriji. Sandoz je patentirao LSD, koji se 1940-ih davao znanstvenim institucijama kao eksperimentalni lijek pod komercijalnim nazivom Delysid. U uputama koje su se distribuirale uz lijek, kao indikacije za primjenu navedeno je sljedeće:

-Analitička psihoterapija, s ciljem izražavanja potisnutih misli i postizanja mentalne opuštenosti, posebno u stanjima napetosti i opsesivnih neuroza -Eksperimentalna studija o prirodi psihoza – uzimanjem Delysida, psihijatar može dobiti uvid u svijet ideja i osjećaja mentalnih pacijenata. Delysid se također može koristiti za izazivanje kratkotrajnih psihoza kod normalnih subjekata, s ciljem otkrivanja patogeneze mentalnih bolesti.

Uz napomenu da se ne smije koristiti na oboljelima od nekih mentalnih bolesti, posebno je navedeno da se Delysid primjenjuje samo pod liječničkim nadzorom, koji se ne smije prekidati sve dok se efekti lijeka u potpunosti ne povuku. Kod primjene LSD-a, dugo zaboravljeni i traumatski događaji mogu se ponovo pojaviti u svijesti, čime se

Stvoritelj i Apostol: Dr. Albert Hoffman i Dr. Timothy Leary snimljeni 1993. u Hamburgu.

učinak na opće stanje, LSD je korišten kako bi se probleme dodatno izrazio, te tako otvorio mogućnosti njihovog psihoterapijskog tretmana.

"Nemedicinske" primjene LSD-a

Kada je sintetiziran meskalin, njegova je primjena bila ograničena na uzak krug znanstvenih institucija i povremene primjene u krugu umjetnika; poznato da je Jean Paul Sartre za svoj studij o mašti jednom uzeo meskalin, od čega se oporavljao mjesecima.

Činilo se da će se slično dogoditi i s LSD-om – sredinom 1950-ih česte su bile seanse umjetnika, koji bi nakon *tripova* stvarali umjetnička djela pod dojmom proživljenih misli – grana koja je dobila ime psihodelična umjetnost. LSD su također koristili teolozi i filozofi u istraživanju religijskih i mističkih iskustava.

Međutim, početkom 1960-ih, LSD se velikom brzinom proširio po SAD-u, tvoreći pravu maniju; LSD je postao nekom vrstom "lijeka za sve duševne probleme". Dobar dio svoje popularnosti u tim danima LSD duguje medijima, koji su u masovno objavljivali "iskustva" proživljena pod LSD-om. Poznat je bio interview Caryja Granta iz 1959. u kojem on opisuje kako je nakon uzimanja LSD-a po prvi put u životu napokon našao mir.

Posebno mjesto zauzima legendarni Timothy Leary, zvan "apostol" LSD-a, inače profesor psihologije na Harvardu gdje je provodio "istraživanja" na LSD-u – ubrzo je gdje istih izbačen s Harvarda, obzirom da je čak i najfleksibilnije znanstvenike bilo teško uvjeriti u znanstvenu opravdanost LSD partija na trošak sveučilišta. Leary je naredno desetljeće proveo kao duhovni vođa hippy pokreta, sa sloganom "Turn on, tune in, drop out".

Zbog ogromne raširenosti, LSD je definitivno zabranjen u SAD-u 1967, dok je Sandoz još 1965. obustavio proizvodnju Delysida. S vremenom je upotreba LSD-a osjetno smanjena,

o l a k š a v a psihoterapijski tretman. LSD omogućava ne samo prisjećanje tih događaja već pratilci njihovo ponovno proživljavanje. Za razliku od široko korištenih lijekova u psihoterapiji koji imaju uspjeh u smanjivanju učine djelovanja i samo prikrivaju probleme smanjujući njihov

dijelom zbog same zabrane, a ponajviše zbog shvaćanja javnosti da je u pitanju droga s vrlo nepredvidivim djelovanjem na psihi.

Kemija

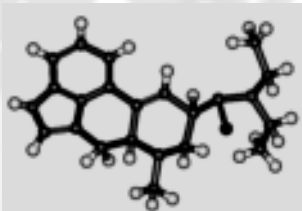
Do danas nisu jasni mehanizmi djelovanja LSD-a. Eksperimenti su pokazali da LSD vrlo brzo nestaje iz krvotoka te se apsorpira po organima, a najmanje je LSD-a upravo u mozgu, gdje se koncentrira u područjima koja reguliraju emocije.

LSD također stimulira vegetativni živčani sustav uzrokujući širenje zjenica, porast temperature, porast nivoa šećera u krvi i pojačano izlučivanje sline. Psihodelični efekti LSD-a prisutni su i nakon što sam spoj više nije moguće detektirati u tijelu, što znači da LSD vrlo vjerojatno samo pokrće psihičke mehanizme koji uzrokuju stanje *tripa*.

Doziranje

Tokom 1960-ih, LSD se na ilegalnom tržištu najčešće pojavljivao u obliku praha ili kristalica, tipične doze oko 300-400 mikrograma. Kasnije se ustalio oblik papirića površine do 1cm² umočenih u vodenu otopinu LSD-a, te ga u takvom obliku sadržava nekoliko desetaka mikrograma, što je i danas standardna doza. Pojedini tipovi *tripova* razlikuju se po crtežu na papiriću, no, za razliku od raznih vrsta *ecstasyja*, kemijski sastavi svih *tripova* isti su: LSD-25, razlika je samo u dozama, koje variraju od 25 do 150 mikrograma. LSD je vrlo nestabilan spoj, i razgrađuje se pod utjecajem svjetlosti i kisika.

Po konzumaciji, LSD se potpuno apsorpira u krv u probavnom traktu. Nekada se LSD uzimao i intravenozno, a poznati su i slučajevi uzimanja LSD-a držanjem *tripa* na koži

9,10-Didehidro-N,N-dietil-6-metilergolin-8β-carboksamid puni je kemijski naziv molekule LSD-a, i opisuje strukturu sa slike. Svodi se na malo ugljika, vosika, kisika i jedan atom dušika...

izravno povezane s trovanjem LSD-om, premda su poznati slučajevi samoubojstva izazvanih psihozom ili halucinacijama na LSD-u. Smrtonosna doza za čimpanze je 5 mg po kilogramu, a neposredan uzrok smrti bio je prestanak rada dišnog sustava.

Testovi na LSD nisu uključeni u standardne testove na droge, zbog svoje složenosti i visoke cijene. Nakon najviše 48 sati više se ne može detektirati u urinu, a u krvi već nakon najviše 24 sata od konzumacije.

Za LSD nije dokazano razvijanje fizičke ovisnosti, ali moguće je da ljudi postanu psihički naviknuti na redovito uzimanje LSD-a. Učestalim uzimanjem ne razvija se tolerancija, što znači da s vremenom nisu potrebne sve jače doze, kao što je slučaj kod npr. *ecstasyja*. Tolerancija postoji jedino 2-3 dana nakon uzimanja, kada će ponovno uzimanje LSD-a izazvati efekte ili nikakve efekte.

Nije dokazana nikakva kemijska šteta uzrokovana LSD-om, kao npr. uništavanje neurona i sl, ali psihičke promjene koje nisu nužno pozitivne mogu biti trajne.

Djelovanje

LSD djeluje vrlo sporo a cijeli *trip* može trajati i preko 12 sati. Počeci djelovanja osjećaju se tek 20-90 minuta nakon uzimanja, ovisno koliko je vremena prošlo od posljednjeg obroka. Česta je pogreška da neiskusni konzumenti zaključue kako doza nije dovoljna, te žele uzeti još. U tom periodu, LSD uzrokuje osjećaj iščekivanja i napetosti a ponekad i iznenadnog priljeva energije te povećane osjetljivosti na svjetlo.

Narednih 15-30 minuta efekti LSD-a se pojačavaju (*coming up*), da bi dostigli vrhunac na *platu*, koji traje od 2 do 8 sati, ovisno o dozi. Na *platu*, konzument ima vizualne efekte i

(Hendrixova iskustva široko su dokumentirana) ali ništa od toga ne proizvodi drugačije učinke. Kod vodene otopine potreban je veliki oprez jer jedna kapljica može sadržavati ogromne doze, ekvivalentne stotinama standardnih *tripova*.

Predoziranje, ovisnost, testovi

Kod LSD-a ne postoje klasični simptomi predoziranja, ali je kod vrlo jakih doza (preko 150 mikrograma) vjerojatnost paranoje i trajnih psihičkih posljedica bitno povećana. Smrtonosna doza LSD-a kod ljudi nije poznata i u svijetu nije zabilježeni niti jedan slučaj smrti

halucinacije kod otvorenih i zatvorenih očiju (OEV – open eye visuals i CEV – closed eye visuals), promjenjeni tok svijesti i razmišljanja, mentalnu i fizičku stimulaciju, osjećaj uvida u "nešto više" od običnog stanja svijesti, pojačano kreativno razmišljanje, povećanu osjetljivost na vanjske podražaje te opće poboljšanje psihičkog stanja konzumenta.

Međutim, prisutne su i brojne opasnosti. Vrlo su vjerojatne nagle promjene raspoloženja koje mogu varirati od duboke depresije do euforije. Zbog pojačane osjetljivosti na vanjske podražaje, vrlo je značajan *setting*, ambijent u kojem se LSD konzumira i glazba koja ga prati. Moguće je da je jedan bezazlen zvuk skrene misli u pogrešnom smjeru, uzrokujući osjećaj paranoje, kao i da najstjniji vizualni detalji uzrokuju depresiju kod konzumenta.

Ključno je stanje svijesti u kojem osoba konzumira LSD (tj. *set*). Prošli događaji, preživljene traume i potisnuta sjećanja mogu se ponovo proživjeti, uzrokujući strah, izgubljenost i konfuziju. Stoga, osobe koje su psihički nestabilne, nezrele, nesigurne nikako ne bi smjele konzimirati LSD. Isto vrijedi i za maloljetne, jer duboka i jaka emotivna iskustva pokazuju se kao prevelik teret na još neizgrađenu osobnost maloljetnika. Eksperimenti rađeni 1950-ih pokazali su da je tadašnja terapija LSD-om na maloljetnicima neprijemljiva, te da su negativni efekti puno izraženiji. Nemoguće je predvidjeti kakvo će biti djelovanje LSD-a. Sve može proći u redu i kao dobar *trip*, a opet moguća su stanja paranoje, psihoze i konfuzije, koja ostavljaju duboke psihičke posljedice, od kojih se oporavlja mjesecima. Zabilježeni su slučajevi osobe koje se nikada nisu spustile s *tripa*, te su ostale "zarobljene" u tom stanju, na dugotrajnom liječenju u odgovarajućim ustanovama.

Osobe koje se ipak, odluču na konzumaciju LSD-a trebale bi pristupiti "ekspirimentu" s najvećom pažnjom i planiranjem već nekoliko dana prije, pripremajući um na to iskustvo, razgovorati o tome s prijateljima, temeljito pripremiti *set* i *setting*. Osobe koje prvi puta uzimaju LSD niipošto ne smiju činiti same. Idealno je da tokom prvog *tripa* budu u društvu prijatelja. Preporučljivo je tokom *tripa* imati uz sebe neki lijek na bazi klorpromazina (npr. Prazine) koji se koristi kao antidot za LSD.

Prazine je izuzetno štetan preparat, ali bolji je izbor upotrijebiti ga, nego proživjeti *horror trip*, koji će možda nepopravljivo poremetiti psihi. Prema istraživanju, do 0,2% *tripova* tako završavaju, a njih 2/3 ima već neku povijest psihičkih poremećaja. Osobe s obiteljskom poviješću psihičkih bolesti, posebno

shizofrenije nikako ne smiju konzimirati LSD. Opasno je dati nekom LSD bez njegovog znanja. Osoba tada nije svjesna da su halucinacije posljedica LSD-a, već ih doživljava kao stvaran svijet ili zaključu da gubi razum. Poznat je slučaj takve šale među kemičarima Sandoza, koja je skoro završila tragično, jer se nesvesni kemičar htio okupati u ledenom jezeru usred zime. Srećom, u posljednji čas šaljivi su ga kolege spriječili.

Neki urbani mitovi o LSD-u

Osljepljivanje od gledanja u sunce

Premda konzumiranje LSD-a nosi sa sobom mnoge opasnosti, to sigurno nije jedna od njih. Po ulicama već nekoliko desetljeća kruže priče o ljudima koji su tokom *tripa* otvorenih očiju gledali u sunce, te si tako uništili osjetilne stanice na retini. Priča je u potpunosti izmišljena i nije dokumentirana niti jedan slučaj takvog osljepljivanja ili gljebenja vida. Iстина, dugotrajnim gledanjem u sunce, posebno tokom ljeta vid će sigurno biti oštećen, ali čak i tokom najjačeg *tripa* konzument će biti u stanju otkloniti pogled, jer je izravno gledanje u sunce ionako vrlo neugodno i bolno.

Priču je 1967. pokrenuo New York Times, u tijeku velike javne hajke u SAD-u na LSD.

Jednom konzumiran, LSD ostaje u tijelu zauvijek
Potpuna glupost, inspirirana rijetkom pojavom *flashbackova* – kratkih psihodeličnih iskustava do kojih može doći i do nekoliko mjeseci nakon *tripa*. Naročito je glupa varijacija ove tvrdnje po kojoj se LSD zadržava u mozgu u obliku kristalica koji onda izazivaju *flashbackove*. Istraživanja su pokazala da se LSD u metabolizira unutar nekoliko sati od uzimanja, te se najviše 10% izlučuje putem urina. Sasvim sigurno, *flashbackovi* nisu posljedica zaostalog LSD-a koji se u potpunosti izluči iz tijela ili razgradi najkasnije 48 sati od konzumacije.

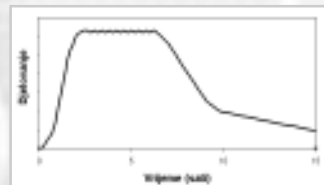
LSD uništava kromosome

Još jedna od priča lansirana tokom velike anti-LSD kampanje 1960-ih. U pitanju je jedno istraživanje koje je pokazalo da se kod ljudi koji su konzimirali LSD javlja povećan broj limfocita s uništenim jezgrama. Istraživanje je izazvalo velik interes medija, osjetno manji od članka objavljenog niti godinu dana kasnije u kojem je objavljeno da je istraživanje pogrešno izvedeno jer je testiranim osobama davan također aspirin, za koji je pokazano da još jače uništava limfocitne jezgre od LSD-a.

(strangelove)

Komercijalno pakovanje tekućeg LSD-a.

Djelovanje LSD-a: Puno trajanje varira od osobe do osobe.

TT i Strangelove prilikom predaha nakon napornog partyja. Vrijeme i mjesto snimke nepoznati.

U doba kada se sav normalan svijet preselio na jug i open-airove, vodstvo PLURA zaputilo se prema sjeveru i zaupšljivim podzemnim klubovima. I uopće nam nije bilo loše.

Život na sjeveru

Petak je i u Helsinkiju dan za trance masovke. Između 6 opcija izabrao sam Renaissance – gostovanje Engleza u viletni usred Kaivooune parka. Ispred ulaza dočeka me je europski party-običaj: red (queue) od kojih stotinjak metara u kojoj ljudi uredno čekaju dva po dva (skandinavski narodni običaj). Ekipe je bila propisno sredena za party, unutrašnjost sredena nalik luna-parku, a za ulaz je (kao i svugdje oko) potrebno predočiti identifikaciju kojom kazuje da ste stariji od 18 (ili 21), te kartu kupljenu u pretprodaji. Naime u nekim se zemljama rade i poštuju norme koliko ljudi može stati na određeni prostor. Oni koji su uspjeli ući unutra zaočijelo su se dobro proveli, a ja sam se te večeri barem dobro naspavao.

Nepokolebljivo nastavljam kroz sobotu. Aftere našalost posluštam, no navečer se spremam za čudnu poslasticu. U posljednjih 5-6 godina Hrvatskom krugu najobičnija laž da je hardcore mrtav, herojski poginuo 1995. E pa nije, samo se je povukao na rezervne položaje u Njemačku, Nizozemsku, Englesku, pa i Finsku – zato svaki odlazak u te krajeve valja začiniti i s malo brutalnog, mračnog i nerafiniranoga elektronskog zvuka. Inkvizitio V1 u Gloriji bio je sve to – začinjeno s dovoljno akci (303) zvuka. Ugodan klupski prostor vodio je u dva prostora gdje je inkvizicija djelovala. S jedne strane – potpuno mračan prostor kazališne dvorane nakrcan zvučnicima, zadimljen radišnom dim-mašinom i osvjetljen jedino stravičnim stroboskopima i sitnim crvenkastim laserima stvarao je teškoindustrijsku postapokaliptičnu atmosferu. S druge strane – mali kokcisti hodnik koji me nekako podsjećao na Alisu u zemlji.. hmm.. hardcore. Zeca nisam snimio, ali

prostor je bio dobro napunjen prijateljskim ali samuitim party-brijačima (i brijačicama – u većem broju no što se čovjek sjeća sa domaćih hardcore partyja) te dobrim cyber-gothima (mi bi rekli electro-darkerima), što bi skakali na rubu vidnog polja – dakle pola metra do metar od mene. Bilo je čudno ugodno i pomalo nostalglično – sirovo-mračna muzika, svjetla atmosfera i osjećaj partija koji se širi tijelom, kada se čovjek istovremeno osjeti i doma i daleko od doma. Nastupali su naravno, nikad-čuo DJi imenima Mikko, Advocatus diaboli i Criss (u svakom je građu izgleda bar po jedan), a Mighty Rubber Boots i Merryrastila Hard Corps pržili su “uživo” zvuk kakav im prilici imenima. Naravno, nije mi bilo druge nego da ubrzo priznam da sam dušu prodao tehnu te se prepustim se na milost inkvizicije – sve dok točno u 4 sata party nije završio, u skladu sa finskim zakonom.

A dan kasnije već sam brodio prema Švedskoj, u povratku iz privremene raverske emigracije. Fakat osvježavajuće.

(TT)

Helsinki clubbing

Odlazak u bilo koji dio svijeta daje čovjeku poseban bonus da provjeri kako tamo izgleda party (rave, clubbing, techno ili kako već god) scena. A tražiti partyje je igrati na sigurno - scena se može naći gdje god krenuli (pogotovo ako se napravi kratka priprema potraga na Internetu). I Helsinki, grad od pola milijuna pitomih ljudi (sve dok se ne napiju i počnu razbijati naokolo) posjeduje sasvim pristojnu party scenu. Klubova ima dosta, a izbor je svakodnevnan i povelik – od najmračnijeg undergrounda do najrjeđe komercijale i od malih klubova do velikih masovki. Pa kako to izgleda na sjeveru?

Početkom vikenda, u srijedu, na listi za inspekciju bio je “Vital” u klubu Soda – biru u prizemlju, mali klub u podrumu (tipa stara Kašina) koji baš svaki dan pere house, a gdje po riječima jednog od domaćina idu “shallow people”, pa je meni bilo čisto dobro. Bilo je (euro)super, iako je ekipa (ukupno stotinjak) bila mješavina - gdje je house tu se uvijek nade cura koje plešu oko svojih torbica, likova koji gnjavu cure, vire sa šanka itd. No bilo je i partijanera pravih, nije da nije – šarenih, rasplešanih i prijateljski nastrojenih. DJ Jori Hulkkonen za kojeg kruže glasine da je najbolji finski DJ (koje ću rado širiti dalje) uspio je impresionirati i mene (što opet i nije pretežak posao) simpatičnom pojavom, vnutrim stilom puštanja i isprepletanjem housea, electra, vokala (puno vokala) i truba na prilično nevjerovatne načine.

zadovoljiti, a vjerojatno i toliko razmazati da će vam na koncu povratka u dim Tvornice ili gužvu Besta pasti teško – toliko da ćete dugo u mislima tražiti načine da ostanete u Pragu bar još koji dan.

U Pragu, ne smijete upasti u zamku turističke psihoze – ugledat ćete masu gotičkih, baroknih i inih građevina, crkava i spomenika kulture te ćete onda, prateći neku od ruta zadanih u turističkom vodiču propustiti onu najbolju stvar u Pragu – jedan easy going ritam života i optimistični stav, u kojem, unatoč gomili stvari koje vam se tijekom dana događaju nemate osjećaj da ste samo glumac u ubrzanom filmu. Zato, osobna je preporuka turistički vodič pospremiti u torbu i tijekom dana baubliti gradom, ne opterećujući se pretjerano arhitekturom jer, zgrade će biti tamo i sutra, a trenuci u sadašnjosti prevrijedni su. Slobodno tako provedite večić dio dana, makar se morali osloboditi društva koje ima drugačije ideje jer *smile* koji će vam se sam od sebe razvlačiti na licu dok šetate Malom stranom nakon što prijedete Karlov most jedan je od najboljih uvoda u večer ispunjenu plesanjem.

Izbor mjesta u kojem ćete plesati ovisit će o vrsti glazbe koju volite – za pravovjerne housere tu je kulturna Mecca, ali bih ja ipak preporučio Roxy, u kojem je isto velika vjerojatnost da će biti house. Kako toliko housea, pitate se?

Pa, u tom ritmu Praga, brzi techno doima se suvišnim – jer kada tako polagano šetate gradom, gledate ljude koji su se sjatili sa svih krajeva planete, sjedite na Staromjestskim namjestima i upoznajete se sa stotinama backpackera, smijete se besposlenim policajcima koji nezainteresirani promatraju vaše pijenje pive ispred nacionalnog spomenika Janu Husu (zamislite da to isto radite na podu ispred Bana na istoimenom zagrebačkom trgu), počine vam biti jasno da uopće više nemate volje za neka brza i energična skakanja. Jaki trzaji i udari u pokretima prepuštajući mjesto nježnim i kontinuiranim plesanima, koji bi više odgovarali lebdjenju u nekom bezvremenskom *limbu*, jer Prag upravo to i jest - dok plešete na *flooru* ili šetate ulicama grada, ne možete biti sigurni hoće li osoba koja vam igradu priđe biti netko s kim ćete moći pričati o bilo čemu kao da ju znate godinama.

Ta toplina karakteristična za prašku scenu najpješše se doživljava u spomenutom Roxxyju, klubu koji prostor posudio od kina izgrađenog početkom prošlog stoljeća – nakon što ste prođete dva niza širokih, bogato dekoriranih stepenica u duhu tadašnje arhitekture, naći ćete se u jednoj dvorani veličine manjeg kazališta, toplog i prijateljskog izgleda, lijepog i šarenog, ali neritirajućeg lighta, tako da sve skupa djeluje kao preuređeni *cabaret*.

Sjećate li se rečenice iz filma Dune: “Without change, something in us sleeps. The sleeper must awake...” Stvar nije nimalo bezazlena – u sigurnosti naših poznatih klubova i party lokacija, društva čija pravila poznajemo i slijedimo, lako se uljuljamo u samozadovoljno uvjerenje kako je takvo

Praški dnevnic

Stereotipno je pri spomenu Praga vizualizirati jednu beskrajnu pivnicu, koju svake godine preplavljuju horde hrvatskih maturanata, provodeći vrijeme u blaženju alkoholnoj intoksikaciji. Na prvi pogled, skoro bi se mogli složiti s takvim opisom. I ozbiljno pogriješiti.

Naravno, vrijeme u Pragu možete provoditi i na ovakav način, poput zamjetnog dijela turista koji prođu tijekom ljeta, čak ćete se možda i dobro provesti, ali ćete propustiti mnoge druge aspekte grada, pogotovo ako običavate pohoditi partye. Ako kojim slučajem još niste odradili maturalac ili apsolutensko - nemojte očajavati ako su se vaši razrednici ili studijski kolege odlučili za Prag, a ne recimo Amsterdam ili London – Prag će vas

funkcioniranje najbolje, ispravno te jedino moguće, a i kada bi imali neku volju to promijeniti, ne bi nam bilo jasno kako. Putovanje u neku drugu zemlju i upoznavanje jednog drugog "plemena", na najbolji će nas način trgnuti iz "sna" u kojem smo se nesvjesno našli.

Lako postajemo robovi rutine... odjednom se čovjek nađe u nekom sasvim novom prostoru, okružen posve nepoznatim, a opet toplim i nasmiješenim licima, zbuñeno baulja po prostoru kojih pola staja i širom otvorenih očiju upija atmosferu prije negoli postane svjestan slobode u kojoj prvi put nakon toliko vremena uživa. Ostatak večeri prolazi onda slično kao i dan koji joj je bio uvod – plešete nošeni laganim ritmovima kroz noć, komunicirajući s drugim ljudima, više smješkom nego riječima i niti u jednom trenutku nemate osjećaj da ste došli sami. Redovito će vaš smjehak biti nagrađen smileom s druge strane, zastanete li da uzmete predah netko će se već naći i ponuditi vas vodom kako bi se što prije vratili, dok će zijevanje biti popraćeno hrabrenjem da vratite neizbježni *smile* na lice.

Mecca, to je sasvim druga priča. S jedne strane imamo prekrasan klub, lijepo uređen, no nedostaje ona spontanost koju ima Roxy, već je ambijent potpuno umjetan. Sve je i dalje toplo i lijepo, popraćeno možda najboljim houseom kojeg sam ikada čuo, i pojačano pravim chill-out floorom koji je namješten beskraino udobnim foteljama, ali imamo ljude koji su vrlo bliski konvencionalnim *disco-sminkerima*. I to je najveći problem Mece, jer nedostaje ona toplina i osjećaj da možete sa sobom napraviti bilo što a da to neće biti popraćeno pogledima zgražanja, karakterističnim za *trendy* okupljanja.

No, velik dio toga kompenzirali su DJ-i, ponajviše kultni DJ Loutka sa svojim prekrasnim trippy-houseom, koji je uspijevao postići da se posve isključivo iz vanjskog svijeta i uživamo u prekrasnim zvukovima tako da bi u neko doba otvorili oči te začudeno pogledavši na sat ustvrdili da smo u blaženom transu proveli dva sata, makar bi se zakleli da nije prošlo više od petnaestak minuta od kada smo čovjeku na ulazu platili 250 kruna (cca 50 kn) za ulazak. Roxy i Mecca nisu sve, tako da prije puta obavezno provjerite raspored partyja na www.techno.cz. Od DJ-a koje po mom sudu vrijedi poslušati, tu su spomenuti Loutka, zatim Lumiere, Tvyks, Dys Martin i Rai, a obavezno poslušajte i Slovaka DJ Tokyoja, koji ponekad gostuje u Pragu.

(strangelove)

Party report:

Digital Hardcore Attack, 12.10.2001.

Gabba ponovo živi.

Makar zapravo nikada nije ni umrla. Za sve one koji nikada nisu čuli o kojoj se vrsti muzike radi, a nadam se da vas nema puno, u pitanju je najžešći, najagresivniji, a prema nekima i najčišći oblik techna. Karakterizirana je dubokim, čvrstim beatom, jasnim baslineom, i velikom energijom furioznog ritma, najčešće preko 180 bpm. A upravo sve ovo nabrojano ste mogli iskusiti ako ste bili u Attacku, 12.10. na, barem koliko je to nama poznato, prvom legalnom Gabba/HC partiju u Zagrebu.

Žznić Crew, Petrinjci koje čine DJ Sadista i DJ Matta, zajedno sa svojim gostima iz Slovenije, Kidnapper.220 i Fake Mutant organizirali su nevjerojatno energetičan i originalan party, što dovoljno ilustrira činjenica da su se skoro svi setovi sastojali isključivo od vlastitih stvari, dok su zanemariv dio predstavljale komercijalne (ako takvo što postoji u ovoj vrsti muzike) i mekše produkcije.

Osim odličnih setova, za fenomenalni štimung zaslužni su i DJ Draco (sa instrumentom koji smo već vidjeli na nekim live actovima, ali nikada vezano uz gabbu) te DJ Sadista, sa live actom koji je definitivno spojio ono što bi, da nismo čuli kako zvuči, smatrali nespojivim. Naime, dugi, razvučeni i mekani zvuk didgeredooa (hm... opskurni australski tradicionalni puhački instrument) povezan sa brzim i tvrdim ritmom nije nešto što možete čuti bilo gdje.

Dodajmo tome i live act koji nam je priredio slovenski Kidnapper.220 sa nekoliko svojih stvari, u koje je uklopio toliko distorzirani ljudski glas da je na kraju zvučalo kao industrial na steroidima, oduševivši pažalost malobrojne okupljene ljubitelje ne baš lakih nota. A ako postoji prostor koji je kao stvoren za ovaj tip partyja, onda je to Attack, čiji su hladni betonski zidovi i drvene palete umjesto klupica (znate, ono što dižu viljuškari), idealna pozadina za ovaj tip muzike.

Ukupni dojam zaokružuje publika koja je bila totalno saživljena s muzikom i Djima, a čak ih je i nerijetko poticala, tako da ovaj party ne bi niti smjeli ocjenjivati, jer bi ukupna ocjena mogla ispasti previsoka. Jedino što možemo reći je da ste, ako slušate HC, propustili događaj godine (a možda i dužeg razdoblja), a od dečki iz Petrinje možemo samo očekivati više ovako dobrih događanja.

(raven)

TIME LINE

Powered by

Petak, 26.10. Cet, 25.10.

Feeling Drum & Bass
Sokol, Zagreb
Neeon, Little She, Lekke, Juice
Cijena: s flyerom do ponodi besplatno, kasnije i bez 20 kn

Electro Sound
Kulušić, Zagreb
La Di Da (Cz), Pero-Fullhouse, Ivan Kominović

Moovare - Breakbeat Edition
Močvara, Zagreb
Edge Dept. (Slo), Borka & Nova, O-Zo
Cijena: 30 kn

Nitelife
Aquarius, Zagreb
FrX, Grade i Tom
Cijena: 10 kn s flyerom i do ponodi, kasnije i bez - 20 kn

Logikka
ZSC klub, Varaždin
FrX, Iggy, Sippy, Dracula
Cijena: 15 kn

Astralis Voodoo
The Best, Zagreb
Gus Till (UK), Ludvig, Go Cut, Cortex, Dogma 3000 live
VIP: Jimmy
Cijena: 60 kn u pretprodaji, 75 kn na ulazu

Contact
Downtown, Križevci
Mary, Krnja, D-Name

Clubbing Session
Cult, Polmer (Pula)
progressive floor: Crazy Lemon, Marc Grabber
tech-house floor: Zoki Bravo
Cijena: 20 kn, odnosno 10 kn odjenete li se u crveno (!)

Drop of Ibiza
Fun Academy, Rijeka
Paul Stevens, Amor & Darian, Aleksij (Slo), Crazy Lemon, Bee Cloud, MC Noni, Denis Razz
live on sax

Stereo Studio
Tvornica, Zagreb
Brenda Russell(UK), Kiki, Felver
Cijena: 60kn do 12, 70kn kasnije

Extravaganza
Extravaganza, Varaždin
Brenda Russell (UK), Deeg, Nino Cramer, Arnie i Ain'tune
Cijena: 50 kn

Last Night DJ Saved My Life
Oxygene, Osijek
Nitro, Toth
Cijena: 20 kn

Subota, 27.10.

Ned, 28.10.

Contrapunt
Aquarius, Zagreb
Eddy & Dus + gosti

Hallowind 2001
Kamp Stupice, Premantura (Pu)
Steve Rachmad (NI), Valentino Kanzyani (Slo), Petar Dundov, Allen Storzina, Make, Ogi
Cijena: 70 kn

Magic Grooves presents: Peppermint Jam Sessions #1 The Best, Zagreb
Rene Russo, Fresh Jay, Torso, D and G, VIP: Patrik, Lekke
Cijena: s flyerom do ponodi 40 kn, kasnije i bez 50 kn

Connection 2
Colosseum, Opatija
techno: C1 (UK), Valentino Kanzyani, Dope Control vs. Bio Net live! (Slo), Pero Fullhouse, Ivan Kominović
house: Spiller (I), Aleksij (Slo), Amor & Darian, Wan
Cijena: 30 kn

Extravaganza
Extravaganza, Varaždin
Flash i Deeg
Stereo Studio
Tvornica, Zagreb
Jel Ford (UK), Kiki
Cijena: 60kn do 12, 70kn kasnije

Depeche Mode in Concert
Dom sportova, Zagreb
Cijena: 280kn
Tehnički, to nije party, ali DM su must-hear za svakog partygoera koji drži do sebe...

Perfection
The Best, Zagreb
Adam Beyer (Swe), Petar Dundov, Dario, Shane 54, Cet

Stereo Studio
Tvornica, Zagreb
Gideon Jackson (UK), Felver
Cijena: 60kn do 12, 70kn kasnije

Last Night DJ Saved My Life
Oxygene, Osijek
Nicole, Igor Dorian
Cijena: 20 kn
finalna večer amaterskog natjecanja mladih Dja Slavonije i Baranje, prijenos finala on-line na www.radiodeejay.hr

Subota, 03.11.

Subota, 03.11. Pet, 09.11.

Operating Tracks

DJ E-Base

Datum prvog seta	jesen 1987.
Najduži set	12 sati
Najkraći set	45 min
Broj ploča u kolekciji	4000
Stilovi	house, progressive
Residency	Space, The Best, ZG
Label	Aquarius Records

1. **IGNITION TECHNICIAN** - Episode 1 (Tortured)
2. **OXIA vs THE HACKER** - Goodlife EP (Goodlife)
3. **DEETRON** - Vertigo EP (Rotation)
4. **MOOZ** - Replace EP (Audiodrome 12)
5. **ACCESS 58** - Fragments Of Funk (Music Man)

DJ Marino

Datum prvog seta	"negdje 1992."
Najduži set	7 sati
Najkraći set	45 min
Broj ploča u kolekciji	600
Stilovi	trance, psy techno
Residency	"Uljanik" Pula
Label	Metamedia

1. **MARIO PIU** - Vision (Starecase remix) (Media rec.)
2. **JON JOHNSTON** - As the Cracks Appear (highland mix) (Perfecto rec.)
3. **MUSIQUE vs.U2** - New Years Dub (Steve Lawler mix) (Serious rec.)
4. **DIDO** - Take My Hand (Eliot J. remix) (Cheeky rec.)
5. **PAUL van DYK** - Vega (Starecase remix) (Vandit rec.)

DJ Mary

Datum prvog seta	26.12.1991.
Najduži set	14 sati
Najkraći set	20 min
Broj ploča u kolekciji	??
Stilovi	techno
Residency	none
Label	Choice Records, Paris

1. **HIPPIEHAUS** – Maurice (Jubilee rec.)
2. **KAB** - Trasktrance – (Baluns)
3. **BEAT BIZZARE** - Pony sauce (Iboga)
4. **NEW DISCO SCIENCE ALLIANCE** - Twisted psychedelic freedomfighters (Baluns)
5. **BUS** – Detonator (Neurobiotic rec)